

Kłamstwa historyczne żyją w świadomości jednostek i całych społeczeństw, a **dezinformatorzy** pilnie pracują nad **utrwaleniem** tych **stereotypów**. Najczęściej dotyczą kontrowersyjnych wydarzeń, postaci. Wyprawy krzyżowe miały wiele złożonych przyczyn i celów; przede wszystkim niosły pomoc oczekującym jej wschodnim chrześcijanom, którzy znaleźli się pod okupacją turecką, tudzież miały przynieść rewindykację terenów utraconych przez Bizancjum². Pisał o tym w monumentalnym dziele S. Runciman. **Utrwalił się** jednak **negatywny stereotyp** tych przedsięwzięć za sprawą **mniej wiarygodnych autorów** (M. Lutra, Woltera, a w Polsce – A. Rodana, niekoniecznie profesjonalnych historyków) i **wartościowania** współczesnymi standardami dawnych epok. Agresję **przypisuje się** przede wszystkim chrześcijanom, a nie muzułmanom, tak jak Zbrodnię Katyńską sami sprawcy **przypisali** Niemcom. Poza tym niewielu odbiorców sięgnęło po dzieło Runcimana. Także sama książka **bywa przedmiotem manipulacji**, gdy zarówno przeciwnicy,

jak i zwolennicy krucjat, **cytują jej zakończenie**, gdzie autor krytycznie podsumowuje fiasko ruchu, ale **pomijają I tom**, w którym historyk niemal daje się ponieść krucjatowemu entuzjazmowi³. Hasło odzyskania Grobu Świętego i obietnica odpuszczenia grzechów było też skuteczną **formą manipulacji**, odwołującej się do **emocji**: któż bowiem porzuci bezpieczny dom, aby bronić nieznanym sobie ludzi na krańcu świata?

Przykładami **kłamstw** dotyczących postaci są G. Bruno, w którego sprawie **pomija się** wątek szpiegowski⁴, i Galileusz, który wszedł w konflikt z papieżem z powodów personalnych, a nie doktrynalnych⁵.

Nie dajmy się więc sprowokować dezinformatorom i myśleć tak, jak chcieliby, żebyśmy myśleli.

Historię piszą zwycięzcy, ale czasami również przegrani, którzy chcą się zemścić.

¹ Termin użyty po raz pierwszy w publikacji A. Toflera *Wojna i antywojna* (1993, wyd. pol. 1997). Oznacza on *gwałtowny przyrost niematerialnych (w tym głównie informacyjnych) czynników siły. Prowadzi to ponownie [czyli podobnie jak w czasach wojny 1 fali] do równowagi (harmonii) między materialnymi i niematerialnymi, między energetycznymi i informacyjnymi składnikami sił bezpieczeństwa*. (St. Koziej, *Wstęp do teorii i historii bezpieczeństwa*, skrypt internetowy, Warszawa/Ursynów 2010, s. 21, https://koziej.pl/wp-content/uploads/2017/09/Teoria_i_historia_bezpieczenstwa.pdf [dostęp: 3 X 2022]).

² Oczywiście nie da się usprawiedliwić IV wyprawy krzyżowej (1202–1204), której uczestnicy – zmanipulowani przez przywódców – dokonali podboju Cesarstwa Bizantyjskiego.

³ Zob. S. Runciman, *Dzieje wypraw krzyżowych*, t. 1–3, PIW 1987. Przeczytanie w całości dzieła liczącego w sumie (w wydaniu polskim) ok. 1450 stron, stanowi poważne wyzwanie dla przeciętnego czytelnika. Wzmiankowany fragment znajduje się w t. 3: ks. V „Epilog”, rozdz. 2 „Posumowanie”, s. 434–445, ale nawet on może posłużyć jako materiał wyjściowy do manipulacji i przeinaczyć intencje autora, jeżeli dezinformator **wyjmie z kontekstu odpowiednie zdania**. Por. również: *Obalamy MITY. Prawda na temat krucjat*, <https://www.fronda.pl/a/obalamy-mity-prawda-na-temat-krucjat-1,119441.html> [dostęp: 3 X 2022], gdzie nadawca demaskuje historycznych dezinformatorów, ale błędnie przedstawia stosunek Runcimana do wypraw krzyżowych.

⁴ Np. publikacje, do których czytelnikowi sięgnąć jest najłatwiej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Giordano_Bruno [dostęp: 3 X 2022] czy <https://geekweek.interia.pl/raporty/raport-niedorzeczne-teorie/artykuly/news-giordano-bruno-spalony-na-stosie-za-gloszenie-ze-slonce-jest-nld,6304232>. Wikipedia angielska (tu czytelnik musi nieraz przełamać barierę językową) nie wyklucza tego wątku: https://en.wikipedia.org/wiki/Giordano_Bruno [dostęp: 3 X 2022].

⁵ Zob. np. K. Chłędowski, *Rzym. Ludzie baroku*, KiW 1957. Oczywiście po 110 latach od ukazania się książki należałoby również zweryfikować źródła, z których korzystał autor. <https://sdp.pl/ignoranci-i-retorzy-mikolaj-j-wachowicz-o-bledach-dziennikarzy/>